Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наукових статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2024. – Т. 49. – С. 75-83
DOI: 10.31861/mhpi2024.49.75-83

Modern Historical and Political Issues: Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi: Chernivtsi National University, 2024. – Volume. 49. – pp. 75-83
DOI: 10.31861/mhpi2024.49.75-83

УДК 327(4):94(4)„1991/2023”

Микита Дрогозюк[1]

Вишеградська група: динаміка становлення та сучасні реалії розвитку

Дослідження присвячене аналізу процесів становлення та розвитку Вишеградської четвірки (V4), її місцю у європейській політиці та сучасних міжнародних відносинах. Визначено основні етапи розвитку V4 з моменту її створення в 1991 році, аналізуються ключові події, що вплинули на формування політичних і економічних відносин між країнами-членами. Розглянуто вплив Вишеграду на політичні рішення Європейського Союзу, а також виклики та перспективи подальшого співробітництва. Особливу увагу приділено програмі чеського головування у V4 на 2023-2024 роки, що зосереджена на підтримці України, сприянні інноваційній економіці та забезпеченні безпеки. Стратегічні напрями та реалізовані проекти Вишеградського фонду підтверджують значущість V4 як регіонального об'єднання, яке сприяє стабільності у регіоні Центральної Європи.

Ключові слова: Вишеградська група, Центральна Європа, Європейський Союз, Україна, історичний розвиток, чеське головування.

Mykyta Drohozyuk[1]

The Visegrad Group: Establishment, Experience and Current Development

The article analyzes the history and current state of the Visegrad Group (V4) - a regional association of Central European countries created in 1991, which includes Poland, Hungary, the Czech Republic and Slovakia. The study focuses on the political, economic and social changes taking place in Central Europe and the European Union in general, as well as on the role of the V4 in contemporary European politics. The historical development of the Visegrad Four is divided into stages that influenced the formation of modern political and economic relations between the member countries. The current role of the Visegrad Four in the context of European politics requires a detailed study, since the V4 acts not only as a regional association, but also as an important subject of international relations that influences political decisions in the European Union. The analysis of the historical stages of development of the Visegrad Group showed that one of the priority tasks is cooperation between the member countries to achieve the set goals. The article examines the key points and conclusions of the Visegrad Four summit in 2004, where important steps were taken for the further development of cooperation between member states after their accession to the EU. An overview of the current state of the V4 highlights key aspects of its activities and impact on regional and international politics, including new challenges and opportunities arising in the current geopolitical context. The program of the Czech presidency in the V4 for 2023-2024, which focuses on supporting Ukraine, innovative economy and a safe society, as well as the role of the Visegrad Fund in financing projects for the development of the region, is highlighted. The strategic priorities of the Czech V4 chairmanship, which include countering disinformation, strengthening energy security and promoting people-to-people contacts, are discussed in detail, emphasizing the importance of the human dimension in regional cooperation.

Keywords: Visegrad Group, Central Europe, European Union, Ukraine, historical development, Czech presidency.

[1]Аспірант кафедри міжнародних відносин та суспільних комунікацій Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, Україна.
Phd. student, Department of International Relations and Public Communications of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University, Ukraine.
E-mail: ndrogoz@gmail.com.

© 2024 Mykyta Drohozyuk. Published by Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University. This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (CC BY 4.0).

Постановка проблеми. Проблематика дослідження процесів становлення та розвитку Вишеградської четвірки (V4) є актуальною в контексті політичних, економічних та соціальних змін, що відбуваються у Центральній Європі та Європейському Союзі загалом. Історичний розвиток Вишеградської четвірки від моменту її створення до сьогодення дає можливість виокремити окремі етапи та події, які вплинули на формування сучасних політичних і економічних відносин між країнами-членами.

У цьому контексті роль та місце Вишеградської четвірки як впливового суб'єкту європейської політики потребує детального вивчення. V4 виступає не лише як регіональне об'єднання, але й як важливий суб'єкт міжнародних відносин, що впливає на політичні рішення у Європейському Союзі. Дослідження впливу V4 на європейську політику дозволяє оцінити ефективність її стратегічних програм та механізмів співпраці.

Аналіз сучасного стану функціонування Вишеградської четвірки викликає науковий інтерес, зумовлює важливість дослідження, що сприятиме розумінню політичних, економічних та соціальних викликів, з якими стикаються країни-члени, а також перспектив їхнього подальшого співробітництва.

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Дослідження процесів функціонування Вишеградської четвірки та її ролі в сучасній європейській політиці привертає все більше уваги вчених і політичних аналітиків. За останні роки було опубліковано чимало робіт, в яких автори детально розглядають різні аспекти діяльності цього регіонального об'єднання. Політичні аспекти розглядаються у працях О. Близняк[2], В. Бусленко[3], В. Гладій[4], Г. Зеленько[5], А. Семенович[6]; економічні питання піднімаються в дослідженнях М. Лизун, І. Ліщинського[7], Т. Доброової, В. Златової[8] та М. Палінчак, В. Приходько[9]), безпекові аспекти розглядаються в працях О. Каракуц[10], О. Каплинський[11], Г. Шелест [12], В. Струтинського [13]. Проте досить невелика частина робіт присвячена новітнім аспектам розвитку Вишеградської групи.

---

[2] Близняк, О. (2021). Роль держав Вишеградської групи у формуванні східної політики Європейського Союзу. Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=_47y0NQAAAAJ&citation_for_view=_47y0NQAAAAJ:qjMakFHDy7sC [Accessed 1 March 2024].

[3] Бусленко, В. (2020). Взаємовідносини влади та опозиції в контексті демократизації політичних систем. Available at: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=eidDXO0AAAAJ&citation_for_view=eidDXO0AAAAJ:M05iB0D1s5AC [Accessed 1 March 2024].

[4] Гладій, В. (2016). Місцеве самоврядування як ресурс політики євроінтеграції: досвід Вишеградської групи та перспективи для України. Available at: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=eidDXO0AAAAJ&citation_for_view=eidDXO0AAAAJ:M05iB0D1s5AC [Accessed 1 March 2024].

[5] Зеленко, Г. (2007). Інституціоналізація громадянського суспільства у постсоціалістичних країнах (на прикладі Вишеградської групи та України). Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=CzlyVksAAAAJ&citation_for_view=CzlyVksAAAAJ:rO6llkc54NcC [Accessed 1 March 2024].

[6] Семенович, А.С. (2013) *Регіоналізація країн-членів Вишеградської групи у контексті вступу у Європейський Союз: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04*. Дніпропетровський нац. ун-т імені Олеся Гончара, Дніпропетровськ. 20 с.

[7] Lyzun, M. and Lishchynskyy, I. (2020). Cross-border cooperation of Ukraine and Visegrad Four countries. *International Humanitarian University Herald. Economics and Management*, (46). Doi: https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-46-1.

[8] Доброва, Т., Златова, В. (2016). Торгівельна та інвестиційна співпраця України з країнами Вишеградської групи: масштаби та проблеми. *Країни Східного партнерства – V4: проблеми і перспективи співпраці. міжнар. наук.-практ. конф. ДЗ Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського*, с. 156–160.

[9] Палінчак М., Приходько О., (2016). *Україна в системі європейської інтеграції.* ДВНЗ 'Ужгородський Національний Університет', Ужгород.

[10] Каракуц, О. (2023). Вишеградська група в нових політичних реаліях. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Available at: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/vyshehradska-hrupa-v-novykh-politychnykh-realiyakh [Accessed March 2024].

[11] Каплинський, О., 2009. Роль Вишеградської четвірки в контексті національної безпеки України. *Стратегічні пріоритети*, (2), с. 47-54.

[12] Шелест Г., Полтораков О. (2016). 'Вишеградська четвірка': у пошуках субрегіональної безпеки? *Зовнішні справи*. Том 21. Available at: https://uaforeignaffairs.com/uk/journal-item/35 [Accessed 1 March 2024].

[13] Струтинський, В. (2021) «Вишеграду 30 років: передумови створення, досягнення, можливі перспективи», *Історико-політичні проблеми сучасного світу, (43)*, с. 83–94. Doi: 10.31861/mhpi2021.43.83-94.

Мета статті спрямована на дослідження динаміки становлення та розвитку Вишеградської четвірки і її сучасної ролі у європейській політиці та міжнародних відносинах. Реалізація поставленої мети передбачає виконання наступних завдань: проаналізувати історичні передумови та етапи формування Вишеградської четвірки; оцінити сучасну роль Вишеградської четвірки у європейській політиці та міжнародних відносинах.

Виклад основного матеріалу. Вишеградська група була створена 15 лютого 1991 року під час саміту у Вишеграді, Угорщина. У зустрічі взяли участь президент Чехословацької Республіки Вацлав Гавел, президент Польщі Лех Валенса та прем'єр-міністр Угорщини Йожеф Анталл. Це зібрання високого рівня символічно пов'язало історичні події з подібною зустріччю, що відбулася в 1335 році, в якій брали участь Іоанн Люксембурзький, король Богемії, Карл I Анжуйський (Карл Роберт), король Угорщини, і Казимир III, король Польщі. Головною темою обох зустрічей було прагнення до зміцнення взаємної співпраці та дружби між трьома центральноєвропейськими народами.

Дослідження "The Congress of Visegrád in 1335"[14] проведене Rácz György з використанням архівних документів, дозволило виділити основні тогочасні історичні передумови створення Вишеградської групи. Стратегічне значення пояснюється вибором міста Вишеград, що розташоване на вигині річки Дунай. Верхній замок на пагорбі був побудований за часів короля Бели IV для забезпечення оборони. Пізніше замок був розширений і укріплений, що підвищило його стратегічне значення. Ці укріплення перетворили пагорб на потужну систему оборони.

Важливо враховувати політичний контекст XIV століття, коли лицарська культура ще відігравала значну роль, а всі три центральноєвропейські королівства перебували у стані розвитку та конфліктів. До середини століття їхні лідери змогли врегулювати внутрішні конфлікти та створити сильні держави. Польський король Владислав I Локетек та угорський король Карл Анжуйський підтримували один одного в боротьбі проти олігархів, що стало важливим для центральноєвропейської політики XIV століття.

Незважаючи на добрі відносини з Угорщиною, між Богемією та Польщею існували конфлікти через територіальні претензії. Люксембурги претендували на польський трон на основі прав колишніх королів Пшемисловичів, але ці претензії були обмежені невдалими військовими кампаніями та дипломатичними зусиллями династії Анжуйців.

Зустріч у Вишеграді в 1335 році була важливим етапом у врегулюванні конфліктів між Богемією та Польщею. Польський король Казимир III погодився заплатити 20,000 срібних марок богемському королю в обмін на відмову від претензій на польський трон. Таким чином угода, досягнута у Вишеграді, забезпечила тривалий мир і стала основою для майбутньої співпраці між центральноєвропейськими країнами [15].

Вишеградська група новітнього часу була створена під впливом чотирьох ключових факторів:

1. Прагнення ліквідувати залишки комуністичного блоку в Центральній Європі: країни прагнули позбутися наслідків комуністичного режиму та зміцнити демократичні інституції.
2. Бажання подолати ворожнечу між центральноєвропейськими країнами, яка мала місце на певних історичних етапах їх співіснування: важливим завданням було подолання історичних конфліктів та формування нових дружніх відносин.
3. Віра в ефективність спільних зусиль: країни вважали, що об'єднання зусиль допоможе легше досягти соціальних перетворень та прискорити євроінтеграційні процеси.
4. Близькість ідей тодішніх політичних еліт: правлячі політичні еліти мали схожі погляди та цілі, що сприяло їх співпраці.

Маємо підстави поділити процес функціонування Вишеградської групи на три періоди:

Початковий період (1991-1993). Особливо значущою роль Вишеградської групи була в перші роки свого існування (1991-1993), коли країни активно співпрацювали у переговорах з

[14] Rácz, G. (2015). The Congress of Visegrád in 1335. *Central European Papers*, 3(2), pp. 8–19. Doi: https://doi.org/10.25142/cep.2015.014.

[15] Kft, W.I. (2009). György Rácz: The Congress of Visegrád. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Available at: https://www.visegradgroup.eu/visegrad-1335/congress-of-visegrad [Accessed 6 March 2024].

НАТО та ЄС. У цей період група відігравала вирішальну роль у зміцненні безпеки та інтеграції Центральної Європи.

Розширення Вишеградської групи. Після розпаду Чехословаччини в 1993 році до складу Вишеградської групи увійшли чотири країни: Польща, Угорщина, Чеська Республіка та Словацька Республіка. Обидві країни-наступниці Чехословаччини стали активними членами групи, що сприяло її подальшому розвитку та зміцненню регіональної співпраці.

Зниження інтенсивності співпраці (1993 – 1998 рр.). У наступні роки інтенсивність співпраці між країнами Вишеградської групи почала знижуватися. Це було зумовлено переконанням, що індивідуальні зусилля щодо приєднання до євроатлантичних структур можуть бути більш ефективними. Проте, співпраця була відновлена у 1998 році, що свідчить про її важливість для регіону[16].

Оскільки розширення Вишеградської групи та зниження інтенсивності співпраці, частково співпадають за часом і взаємопов'язані, то вважаємо, що доцільно об'єднати ці два періоди.

Важливо звернути увагу на розгорнуту класифікацію історії розвитку міжнародної регіональної асоціації країн Центральної Європи – Вишеградської четвірки, що подається у дослідженні В. Кольцова та Ю. Ломжец[17], де виділено три окремі періоди. Слід зауважити, що класифікація показує вплив внутрішніх та зовнішніх політичних подій, що впливали на розвиток групи та її відносини з іншими країнами, зокрема з Україною.

Перший період (1991-2004) – «Асоціація та Надії»

1. 1991 – 1992 – «Виклик часу»:
- Створення Вишеградської групи.
- Основний фактор діяльності – безпека та консолідація зусиль країн Центральної Європи для прискорення євроатлантичної інтеграції.
2. 1993 – 1998 – «Втрачена Ілюзія»:
- Країни Вишеградської групи втратили ілюзії щодо швидкої європейської інтеграції.
- Проблеми внутрішніх системних трансформацій та стагнація регіональної співпраці.
3. 1998 – 1999 – «Ренесанс Вишеграду»:
- Посилення регіональної економічної співпраці та євроатлантичної інтеграції.
- Підтримка інтеграції Словаччини до Вишеградської четвірки після зміни внутрішньої політичної ситуації.
4. 2000 – 2004 – «На порозі Європейського Союзу»:
- Інтенсифікація дій країн Вишеградської четвірки для виконання умов членства в ЄС.
- Динамізм системної трансформації та зміцнення співпраці між країнами Вишеградської четвірки.

Другий період (2004 – 2014) – «Час Надій та Розчарувань».

1. 2004-2010:
- Під час президентства Віктора Ющенка Україна декларувала зближення з Європою та розпочала переговори щодо Угоди про асоціацію з ЄС.
2. 2010-2014:
- Під час президентства Віктора Януковича відбулася спроба зміни зовнішньополітичного курсу України в бік східного напряму.

Третій період (з 2014 і до сьогодні) – «Час Розвитку та Компромісів».

1. 2014 і далі:
- Після перемоги Революції Гідності в Україні підписання та ратифікація Угоди про асоціацію з ЄС.
- Поступова реалізація цієї угоди на практиці.
- Вишеградська четвірка, особливо Польща, виступали як рушійні сили у сприйнятті України Брюсселем, сприяючи інтеграції України в Європу.

[16] Kft, W.I. (2006). Guidelines on the Future Areas of Visegrad Cooperation. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia.* Available at: https://www.visegradgroup.eu/2004/guidelines-on-the-future [Accessed 6 March 2024].

[17] Koltsov, V. and Lomzhets, Y. (2020). Foreign policy imperatives for the development of the Visegrad group and Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6(4), pp. 81–89. Doi: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-4-81-89.

Аналіз історичних етапів розвитку Вишеградської групи показав, що одним з пріоритетних завдань V4 є саме співпраця між країнами-членами групи для досягнення поставлених цілей.

Огляд сучасного стану Вишеградської четвірки висвітлює ключові аспекти її діяльності та вплив на регіональну і міжнародну політику. Важливою подією, що характеризує сучасний стан розвитку Вишеградської четвірки, вважаємо проведення саміту, що відбувся 12 травня 2004 року в місті Кромержижі (Чехія), де були зроблені важливі кроки для подальшого розвитку співпраці між країнами-членами після їхнього вступу до Європейського Союзу[18].

Одним із перших значних досягнень стало виконання основних цілей, викладених у Вишеградській декларації 1991 року. Це стало важливою віхою, яка підтвердила ефективність початкових зусиль.

Подальший розвиток співпраці відбувався в рамках ЄС та НАТО, де країни-члени продовжували активно співпрацювати як частина цих міжнародних організацій. Інтеграція в європейські та євроатлантичні структури відкрила нові можливості та виклики, що стимулювало взаємодію між країнами-членами.

Основний лейтмотив самітів Вишеградської четвірки полягав у активізації співпраці у форматі V4+ та передачі інтеграційного досвіду сусіднім країнам, котрі прагнуть увійти до складу ЄС. Це сприяло посиленню ролі Вишеградської групи як важливого регіонального гравця, що підтримує процеси інтеграції.

Крім того, фокус був сконцентрований на регіональних заходах та ініціативах, спрямованих на зміцнення ідентичності Центральноєвропейського регіону. Співпраця на основі конкретних проектів дозволяла країнам-членам відкрито реагувати на нові виклики і можливості, що виникають у регіоні.

Важливим аспектом діяльності Вишеградської групи стала їх прихильність до розширення ЄС. Країни-члени обмінюючись знаннями та досвідом, надавали допомогу тим державам, котрі прагнули приєднатися до ЄС. Використання регіонального та історичного досвіду сприяло формуванню політики ЄС щодо Східної та Південно-Східної Європи.

Також, Вишеградська четвірка активно співпрацювала з іншими регіональними групами в Європі, третіми країнами та міжнародними організаціями, що зміцнювало її позиції на міжнародній арені та сприяло вирішенню спільних викликів.

Висновки та домовленості, досягнуті під час саміту Вишеградської четвірки в Кромержижі, заклали міцну основу для подальшої співпраці між країнами-членами. Відтоді Вишеградська група продовжує активно працювати над реалізацією своїх цілей, пристосовуючись до нових викликів та можливостей, що виникають у поточній політичній ситуації. Сьогодні Вишеградська четвірка стикається з низкою викликів, включаючи міграційну кризу, зміни клімату та зростання популістських рухів. Водночас перед країнами-членами відкриваються нові можливості для економічного співробітництва та зміцнення енергетичної безпеки.

З 1 липня 2023 року до 30 червня 2024 року у Вишеградській групі головувала Чехія, яка прийняла естафету від Словаччини. Це головування відбувалося у складній міжнародній ситуації триваючої неспровокованої, невиправданої та жорстокої агресивної війни Росії проти України. Чехія продовжувала розглядати Вишеградський формат як традиційну центральноєвропейську платформу для культивування добросусідських відносин через діалог і практичну людиноцентровану співпрацю, що спрямована на забезпечення конкретних переваг для громадян країн V4[19].

Програма чеського головування у Вишеградській групі під гаслом «Громадяни V4» базувалася на принципах добросусідства, діалогу та співпраці, і реалізовувалася за наступними основними кроками та стратегічними напрямами:

Крок 1: Безпечне та розвинене суспільство. Цей крок передбачав впровадження політики, орієнтованої на людину, що сприяє розвитку контактів між людьми та громадянським суспільством у сферах культури, освіти, науки, досліджень та спорту. Важливу роль у цьому процесі повинен відігравати Міжнародний Вишеградський фонд. Крім того, передбачалась співпраця

[18] Kft, W.I. (2006). Op. cit.

[19] Czech presidency of the Visegrad Group 2023 - 2024 (2023) *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky*. Available at: https://mzv.gov.cz/jnp/en/foreign_relations/visegrad_group/czech_presidency_of_the_visegrad_group.html [Accessed 18 March 2024].

V4 у сферах внутрішньої та зовнішньої безпеки, цивільного захисту, державного управління та охорони здоров'я.

Стратегічні напрями включали: контакти між людьми через розширення співпраці громадянського суспільства в культурі, освіті, науці, туризмі та спорті. Безпекова складова зосереджувалась на внутрішній і зовнішній безпеці, міграції та цивільному захисті. Сімейна політика передбачала обмін найкращими практиками та підтримку сімейної політики. Програма державного управління та електронного уряду була спрямована на заохочення інновацій та цифрової трансформації.

Крок 2: Інноваційна та взаємопов'язана економіка. Цей крок включав конкретні галузеві проекти та ініціативи, спрямовані на покращення зв'язку в транспортному та енергетичному секторах, підтримку стійкості шляхом покращення енергетичної та сировинної безпеки, диверсифікацію та просування переходу до інноваційної, цифрової та зеленої економіки, а також впровадження чистих технологій у промисловості та торгівлі.

Стратегічні напрями передбачали економічне співробітництво у напрямках просування спільних ініціатив у сфері транспортного сполучення, енергетичній безпеці, цифровій економіці та захисту навколишнього середовища. Торгова політика була спрямована на посилення стійкості та підтримку реформ Світової організації торгівлі (СОТ).

Крок 3: Підтримка України. Чехія, як головуюча країна, намагалась спрямувати зусилля Четвірки на політичну і практичну підтриму України та її громадян у відповідь на агресію Росії. Програми Міжнародного Вишеградського фонду спрямовувались на допомогу Україні та іншим державам і суспільствам Східного партнерства.

Чеське головування також приділяло особливу увагу обговоренню майбутнього Східного партнерства, допомозі Україні, Молдові та Грузії в реалізації їхніх інтеграційних амбіцій в ЄС, а також підтримці білоруського громадянського суспільства.

Стратегічні напрями включали: допомогу (надання всебічної підтримки Україні та сприяння її інтеграційним амбіціям) та реконструкцію (зосередження на зусиллях післявоєнної відбудови та відповідальності за міжнародні злочини) [20,21].

Під час чеського головування було заплановано низку експертних зустрічей, семінарів і конференцій, а також традиційних зустрічей високого рівня – саміт президентів V4, саміт прем'єр-міністрів V4 та зустрічі профільних міністрів.

Також, Вишеградський фонд активно фінансував та сприяв реалізації різноманітних проектів, що мали значний вплив на розвиток країн Вишеградської групи (V4). За період 2023-2024 років було заплановано кілька значущих проектів, спрямованих на культурну, економічну та соціальну інтеграцію, наприклад:

- Midsummer Traditions of Kupala Night: культурний проект, в якому братимуть участь школярі з Польщі, Словаччини та України з метою сприяння порозумінню через народні традиції;
- Ukrainian Authors for Europe: стипендіальна програма для українських письменників і журналістів, започаткована в умовах триваючого конфлікту в Україні;
- V4 Winter Games Emil Open: спортивна ініціатива, спрямована на інтеграцію молоді та людей з обмеженими можливостями за допомогою змагань із зимових видів спорту;
- Help Bats in V4: екологічний проект, спрямований на розвиток освіти, співпрацю зі школами і екоцентрами та на збереження кажанів [22].

Стратегічні гранти Вишеградського фонду підтримують проекти, спрямовані на вирішення річних стратегічних пріоритетів та зосереджуються на наступних напрямках: *підтримка України та країн-сусідів ЄС* (допомога українському народу та підтримка країн Східного партнерства і Західних Балкан у їх європейській інтеграції); *протидія дезінформації* (підвищення

[20]'V4 Citizens' 2. (2023). Programme of the Czech Presidency of the Visegrad Group 2023/2024. Available at: https://mzv.gov.cz/file/5119287/MZV_V4_program_A4_ENG_20_6_23_final.pdf. [Accessed 1 March 2024].

[21] Kft, W.I. (2023). Czechia Takes over Presidency in the Visegrad Group. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Available at: https://www.visegradgroup.eu/czechia-takes-over [Accessed 1 March 2024].

[22] Visegrad Fund. (2024). *Visegrad projects.* Available at: https://www.visegradfund.org/explore/inspirational-projects/ [Accessed 1 March 2024].

обізнаності та стійкості суспільства проти дезінформації в регіонах Вишеградської четвірки, Східного партнерства та Західних Балкан); *сприяння контактам між людьми* (розширення співпраці громадянського суспільства в межах та за межами Вишеградського регіону). Проекти передбачають залучення організацій з усіх країн V4 і тривати від 12 до 36 місяців, покриваючи до 100% бюджету з 15% накладних витрат [23].

Проекти, підтримані Вишеградським фондом, демонструють прагнення до зміцнення культурних зв'язків, розвитку економічної співпраці та сприяння соціальній інтеграції в регіоні. Вони відіграють важливу роль у підвищенні якості життя громадян країн V4 та сприяють стабільності у регіоні Центральної Європи.

Висновки. Вишеградська група була заснована в 1991 році. Вона залишається важливою регіональною платформою для співпраці між країнами Центральної Європи, включаючи Польщу, Угорщину, Чехію та Словаччину. Протягом своєї історії Вишеградська четвірка пройшла кілька етапів розвитку, адаптуючись до нових викликів та можливостей. З моменту вступу країн V4 до ЄС та НАТО, їх співпраця зосереджується на зміцненні безпеки, економічної інтеграції та культурних зв'язків.

Встановлено, що під час чеського головування у V4 особлива увага була сконцентрована на підтримку України у зв'язку з російською агресією, сприяння інноваційній та взаємопов'язаній економіці, а також забезпечення безпеки та розвитку суспільства. Стратегічні гранти Вишеградського фонду відігравали ключову роль у реалізації цих пріоритетів, фінансуючи проекти, спрямовані на культурну, економічну та соціальну інтеграцію, протидію дезінформації та підтримку контактів між людьми

Вишеградська четвірка продовжує залишатися потужним інструментом регіонального співробітництва, сприяючи, у кінцевому підсумку, стабільності в регіоні Центральної Європи та підтримуючи інтеграційні прагнення сусідніх країн.

Список джерел

1. Близняк, О. (2021). Роль держав Вишеградської групи у формуванні східної політики Європейського Союзу. Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=_47y0NQAAAAJ&citation_for_view=_47y0NQAAAAJ:qjMakFHDy7sC [Accessed 1 March 2024].

2. Бусленко, В. (2020). Взаємовідносини влади та опозиції в контексті демократизації політичних систем. Available at: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=eidDXO0AAAAJ&citation_for_view=eidDXO0AAAAJ:M05iB0D1s5AC [Accessed 1 March 2024].

3. Гладій, В. (2016). Місцеве самоврядування як ресурс політики євроінтеграції: досвід Вишеградської групи та перспективи для України. Available at: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=eidDXO0AAAAJ&citation_for_view=eidDXO0AAAAJ:M05iB0D1s5AC [Accessed 1 March 2024].

4. Доброва, Т. and Златова, В. (2016). Торгівельна та інвестиційна співпраця України з країнами Вишеградської групи: масштаби та проблеми. *Країни Східного партнерства – V4: проблеми і перспективи співпраці. міжнар. наук.-практ. конф. ДЗ 'Південноукраїнський національний педагогічний університет ім. К.Д. Ушинського'*, с. 156–160.

5. Зеленко, Г. (2007). Інституціоналізація громадянського суспільства у постсоціалістичних країнах (на прикладі Вишеградської групи та України). Available at: https://scholar.google.com.ua/citationsview_op=view_citation&hl=ru&user=CzlyVksAAAAJ&citation_for_view=CzlyVksAAAAJ:rO6llkc54NcC [Accessed March 2024].

6. Каплинський, О. (2009). Роль Вишеградської четвірки в контексті національної безпеки України. *Стратегічні пріоритети*, (2), с. 47-54.

7. Каракуц, О. (2023). Вишеградська група в нових політичних реаліях. *Національний інститут стратегічних досліджень*. Available at: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/vyshehradska-hrupa-v-novykh-politychnykh-realiyakh [Accessed 1 March 2024].

[23] Visegrad Fund. (2023). *Strategic Grants*. Available at: https://www.visegradfund.org/apply/grants/strategic-grants/?c=strategic-priorities [Accessed 6 March 2024].

8. Палінчак М, Приходько О, (2016). *Україна в системі європейської інтеграції.* ДВНЗ Ужгородський Національний Університет, Ужгород.

9. Семенович, А.С. (2013) *Регіоналізація країн-членів Вишеградської групи у контексті вступу у Європейський Союз: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.04*. Дніпропетровський нац. ун-т імені Олеся Гончара, Дніпропетровськ. 20 с.

10.Струтинський, В. (2021) «Вишеграду 30 років: передумови створення, досягнення, можливі перспективи», *Історико-політичні проблеми сучасного світу, (43)*, с. 83–94. Doi: 10.31861/mhpi2021.43.83-94.

11.Шелест Г., Полтораков О. (2016). 'Вишеградська четвірка': у пошуках субрегіональної безпеки? *Зовнішні справи*. Том 21. Available at: https://uaforeignaffairs.com/uk/journal-item/35 [Accessed 1 Marc 2024].

12.Czech presidency of the Visegrad Group 2023 - 2024 (2023) *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky*. Available at: https://mzv.gov.cz/jnp/en/foreign_relations/visegrad_group/czech_presidency_of_the_visegrad_group.html (Accessed: 18 March 2024).

13.Kft, W.I. (2006). The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia. *History of the Visegrad Group*. www.visegradgroup.eu. Available at: https://www.visegradgroup.eu/history/history-of-the-visegrad. [Accessed 1 March 2024].

14.Kft, W.I. (2006). Guidelines on the Future Areas of Visegrad Cooperation. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia.* Available at: https://www.visegradgroup.eu/2004/guidelines-on-the-future [Accessed 6 March 2024].

15.Kft, W.I. (2009). György Rácz: The Congress of Visegrád. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Available at: https://www.visegradgroup.eu/visegrad-1335/congress-of-visegrad [Accessed 6 March 2024].

16.Kft, W.I. (2023). Czechia Takes over Presidency in the Visegrad Group. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Available at: https://www.visegradgroup.eu/czechia-takes-over [Accessed 1 March 2024].

17.Koltsov, V. and Lomzhets, Y. (2020). Foreign policy imperatives for the development of the Visegrad group and Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies,* 6(4), pp.81–89. Doi: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-4-81-89.

18. Lyzun, M. and Lishchynskyy, I. (2020). Cross-border cooperation of Ukraine and Visegrad four countries. *International Humanitarian University Herald. Economics and Management*, (46). Doi: https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-46-1.

19. Rácz, G. (2015). The Congress of Visegrád in 1335. *Central European Papers*, 3(2), pp. 8–19. Doi: https://doi.org/10.25142/cep.2015.014.

20.V4 Citizens' 2. (2023). Programme of the Czech Presidency of the Visegrad Group 2023/2024. Available at: https://mzv.gov.cz/file/5119287/MZV_V4_program_A4_ENG_20_6_23_final.pdf.

21.Visegrad Fund. (2023). *Strategic Grants*. Available at: https://www.visegradfund.org/apply/grants/strategic-grants/?c=strategic-priorities [Accessed 6 March 2024].

22.Visegrad Fund. (2024). *Visegrad projects*. Available at: https://www.visegradfund.org/explore/inspirational-projects/ [Accessed 1 March 2024].

References

1. Blyzniak, O. (2021). Rol derzhav Vyshehradskoi hrupy u formuvanni skhidnoi polityky Yevropeiskoho Soiuzu. Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=_47y0NQAAAAJ&citation_for_view=_47y0NQAAAAJ:qjMakFHDy7sC [Accessed 1 March 2024]

2. Buslenko, V. (2020). Vzaiemovidnosyny vlady ta opozytsii v konteksti demokratyzatsii politychnykh system. Available at: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=eidDXO0AAAAJ&citation_for_view=eidDXO0AAAAJ:M05iB0D1s5AC [Accessed 1 March 2024]

3. Hladii, V. (2016). Mistseve samovriaduvannia yak resurs polityky yevrointehratsii: dosvid Vyshehradskoi hrupy ta perspektyvy dlia Ukrainy. Available at: https://scholar.google.ru/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=eidDXO0AAAAJ&citation_for_view=eidDXO0AAAAJ:M05iB0D1s5AC [Accessed 1 March 2024].

4. Dobrova, T. and Zlatova, V. (2016). Torhivelna ta investytsiina spivpratsia Ukrainy z krainamy Vyshehradskoi hrupy: masshtaby ta problemy. *Krainy Skhidnoho partnerstva – V4: problemy i perspektyvy spivpratsi. mizhnar. nauk.-prakt. konf. DZ 'Pivdennoukrainskyi natsionalnyi pedahohichnyi universytet im. K.D. Ushynskoho*, pp. 156–160.

5. Zelenko, H. (2007). Instytutsionalizatsiia hromadianskoho suspilstva u postsotsialistychnykh krainakh (na prykladi Vyshehradskoi hrupy ta Ukrainy). Available at: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=CzlyVksAAAAJ&citation_for_view=CzlyVksAAAAJ:rO6llkc54NcC [Accessed 1 March 2024].

6. Kaplynskyi, O. (2009). Rol Vyshehradskoi chetvirky v konteksti natsionalnoi bezpeky Ukrainy. *Stratehichni priorytety*, (2), s. 47-54.

7. Karakuts, O. (2023). Vyshehradska hrupa v novykh politychnykh realiiakh. *Natsionalnyi instytut stratehichnykh doslidzhen*. Available at: https://niss.gov.ua/doslidzhennya/mizhnarodni-vidnosyny/vyshehradska-hrupa-v-novykh-politychnykh-realiyakh [Accessed March 2024].

8. Palinchak M, Prykhodko O, (2016). *Ukraina v systemi yevropeiskoi intehratsii*. DVNZ Uzhhorodskyi Natsionalnyi Universytet, Uzhhorod.

9. Semenovych, A.S. (2013) *Rehionalizatsiia krain-chleniv Vyshehradskoi hrupy u konteksti vstupu u Yevropeiskyi Soiuz: avtoref. dys. … kand. polit. nauk: 23.00.04.* Dnipropetrovskyi nats. un-t imeni Olesia Honchara, Dnipropetrovsk. 20 s.

10.Strutynskyi, V. (2021) «Vyshehradu 30 rokiv: peredumovy stvorennia, dosiahnennia, mozhlyvi perspektyvy», *Istoryko-politychni problemy suchasnoho svitu*, (43), s. 83–94. Doi: 10.31861/mhpi 2021.43.83-94.

11.Shelest, H., Poltorakov O. (2016). 'Vyshehradska chetvirka: u poshukakh subrehionalnoi bezpeky? *Zovnishni spravy. Tom 21*. Available at: https://uaforeignaffairs.com/uk/journal-item/35 [Accessed 1 March 2024].

12.Czech presidency of the Visegrad Group 2023 - 2024 (2023) *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky*. Available at: https://mzv.gov.cz/jnp/en/foreign_relations/visegrad_group/czech_presidency_of_the_visegrad_group.html (Accessed: 18 March 2024).

13.Kft, W.I. (2006). The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia. *History of the Visegrad Group*. www.visegradgroup.eu. Available at: https://www.visegradgroup.eu/history/history-of-the-visegrad. [Accessed 1 March 2024].

14.Kft, W.I. (2006). Guidelines on the Future Areas of Visegrad Cooperation. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia.* Available at: https://www.visegradgroup.eu/2004/guidelines-on-the-future [Accessed 6 March 2024].

15.Kft, W.I. (2009). György Rácz: The Congress of Visegrád. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Available at: https://www.visegradgroup.eu/visegrad-1335/congress-of-visegrad [Accessed 6 March 2024].

16.Kft, W.I. (2023). Czechia Takes over Presidency in the Visegrad Group. *The Visegrad Group: the Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia*. Available at: https://www.visegradgroup.eu/czechia-takes-over [Accessed 1 March 2024]. v

17.Koltsov, V. and Lomzhets, Y. (2020). Foreign Policy imperatives for the development of the Visegrad Group and Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 6(4), pp. 81–89. Doi: https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-4-81-89

18.Lyzun, M. and Lishchynskyy, I. (2020). Cross-border cooperation of Ukraine and Visegrad four countries. *International Humanitarian University Herald. Economics and Management*, (46). Doi: https://doi.org/10.32841/2413-2675/2020-46-1.

19. Rácz, G. (2015). The Congress of Visegrád in 1335. *Central European Papers*, 3(2), pp. 8–19. Doi: https://doi.org/10.25142/cep.2015.014.

20.V4 Citizens 2. (2023). Programme of the Czech Presidency of the Visegrad Group 2023/2024. Available at: https://mzv.gov.cz/file/5119287/MZV_V4_program_A4_ENG_20_6_23_final.pdf.

21.Visegrad Fund. (2023). *Strategic Grants*. Available at: https://www.visegradfund.org/apply/grants/strategic-grants/?c=strategic-priorities [Accessed 6 March 2024].

22.Visegrad Fund. (2024). *Visegrad projects*. Available at: https://www.visegradfund.org/explore/inspirational-projects/ [Accessed 1 March 2024].